SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA

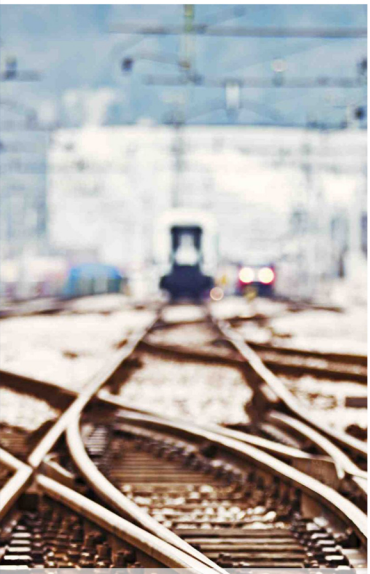

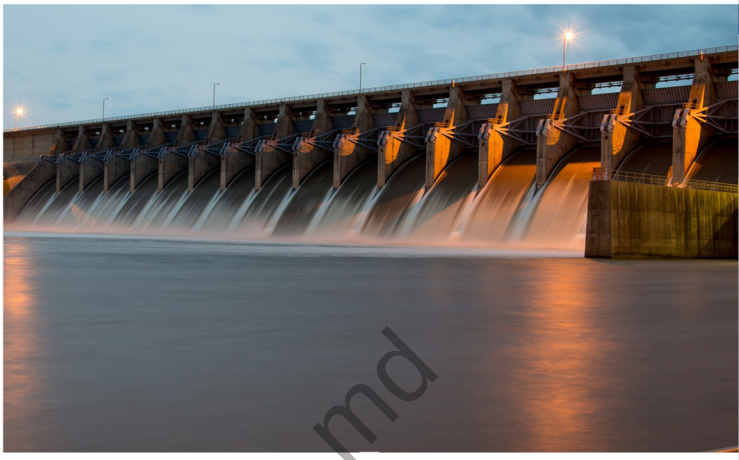

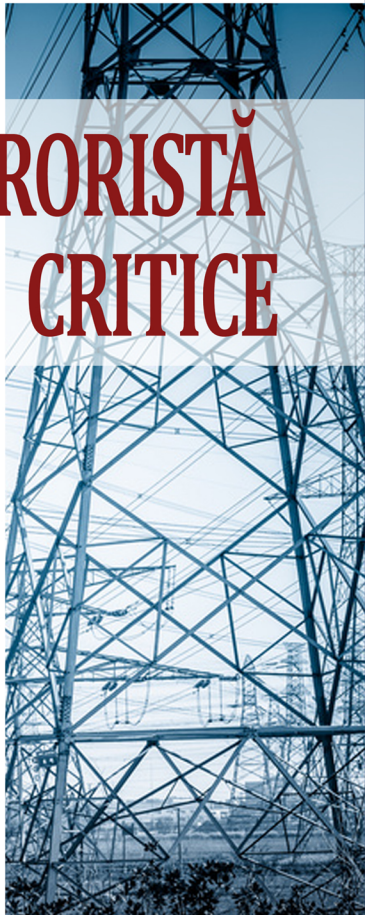

PROTECȚIA ANTITERORISTĂ A INFRASTRUCTURII CRITICE

CUM POȚI FI DE FOLOS?

LINIA FIERBINTE
022 245 121
24/24 ore

În cazul identificării indicilor de mai jos - telefonați la linia fierbinte.

Orice atentat terorist înainte de a fi efectuat, trece prin faza de pregătire:

1. Fotografierea sau filmarea obiectivelor infrastructurii critice (în continuare - Obiective) de către persoane suspecte;

2. Staționarea îndelungată și nejustificată a unor autoturisme în apropierea obiectivelor;

3. Întocmirea schemelor obiectivelor și căilor de acces către acestea;

4. Apariția persoanelor suspecte care manifestă interes nejustificat față de obiective (regimul de lucru, pază, numărul de angajați, regimul de trecere, etc.);

5. Amplasarea obiectelor suspecte în apropierea obiectivelor;

6. Prezența asupra unor persoane a obiectelor ascunse sub vestimentație;

7. Deținerea informației cu privire la pregătirea unui atentat terorist/diversionist;

8. Propunerea unui câștig solid pentru servicii neînsemnate (conducerea unui automobil sau transportarea unui pachet pe o anumită adresă, etc.);

9. Lăsarea fără supraveghere, pe teritoriul obiectivului sau în adiacentul acestuia, a bagajelor sau altor obiecte suspecte (genți, pachete, cutii, etc.);

10. Alți indici de comportament dubios.

Cunoașterea indicilor ce denotă pregătirea unui act terorist, vă va face mai vigilenți și va contribui la prevenirea și combaterea acestui fenomen.

Infrastructura critică reprezintă domeniul cel mai sensibil și vulnerabil al oricărui sistem și proces stând la baza funcționalității și stabilității acestora.

Identificarea, optimizarea proceselor de protecție și pază a infrastructurii critice reprezintă o prioritate indiscutabilă, atât pentru gestionari/operatori, cât și pentru „adversarii" acestora, pentru cei care urmăresc să atace, să destabilizeze și să distrugă sistemele și procesele vizate. Infrastructura critică nu este și nu devine critică, doar la atacuri sau din cauza atacurilor, ci și din alte cauze, unele dintre ele greu de depistat și de analizat.

Din această perspectivă, creșterea probabilității de avariere sau distrugere a infrastructurii a fost percepută ca o amenințare cu caracter strategic asupra economiei, siguranței și sănătății cetățeanului, apărării statului și a simbolurilor naționale etc.

Obiectivele infrastructurii critice reprezintă arterele vitale ale societății. Întreaga comunitate depinde atât de funcționarea sigură a sistemelor de alimentare cu energie electrică și apă, cât și de tehnologiile informaționale, etc.. Destabilizarea chiar și pe un termen scurt a acestor sisteme poate duce la consecințe grave.

Infrastructură critică – element, sistem sau o componentă a acestuia, aflat pe teritoriul Republicii Moldova, care este esențial pentru menținerea funcțiilor vitale ale societății, a sănătății, a siguranței, a securității și a bunăstării sociale și economice a persoanelor și a cărui perturbare sau distrugere ar avea un impact semnificativ la nivel național ca urmare a incapacității de a menține respectivele funcții;

Protecția antiteroristă a infrastructurii critice – ansamblu de măsuri de ordin juridic, organizatoric, economico-financiar, ingineresc, de regim, de ordin operativ, informativ, contrainformativ etc., întreprinse de către autoritățile administrației publice, de alte organizații și întreprinderi din cadrul infrastructurii critice, precum și de către alte subdiviziuni sau de persoane special împuternicite de către acestea, care au drept scop asigurarea funcționalității, continuității și integrității infrastructurii critice, pentru a descuraja, diminua și neutraliza o amenințare, un risc sau un punct vulnerabil.

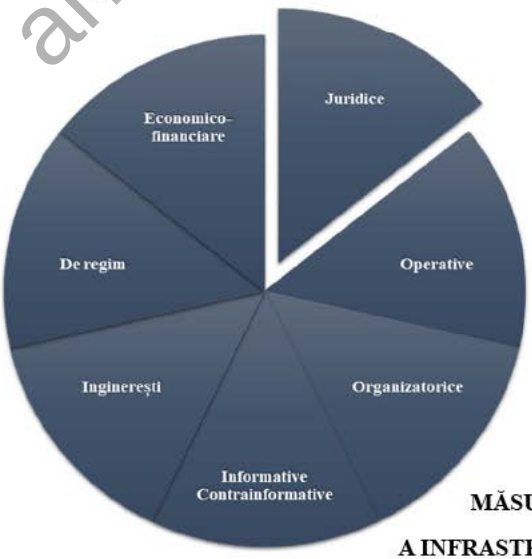

Procedura de identificarea a obiectivelor infrastructurii critice

https://antiteror.sis.md

Identificarea obiectivelor de infrastructură critică se efectuează de operatori respectând următoarele etape:

1) etapa 1 – evaluarea preliminară prin stabilirea întrunirii condițiilor prevăzute în definiția de obiectiv al infrastructurii critice, prevăzută la pct.4 din Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice aprobat prin HG nr. 701 din 11 07.2018, în colaborare cu sectoarele de activitate menționate în anexa acestuia;

2) etapa 2 – aplicarea criteriilor subsectoriale şi a pragurilor critice aferente subsectorului infrastructurii critice din gestiune.

Operatorul în comun cu Centrul Antiterorist stabilesc pragurile critice aferente subsectorului infrastructurii critice, având la bază următoarele criterii:

1) numărul de victime, evaluat în funcţie de eventuale decese sau vătămări în cazul perturbării sau al distrugerii obiectivului de infrastructură critică;

2) impact economic, evaluat în funcţie de importanţa pierderilor economice şi de servicii esenţiale, de producerea unor efecte negative asupra mediului, în cazul perturbării sau al distrugerii obiectivului de infrastructură critică;

3) efecte asupra populaţiei evaluate în funcţie de impactul asupra perturbării vieţii cotidiene, inclusiv pierderea de servicii esenţiale în cazul perturbării sau al distrugerii obiectivului de infrastructură critică.

Un potenţial obiectiv care nu întruneşte condiţiile prevăzute supra nu poate fi considerat obiectiv al infrastructurii critice şi procedura în privinţa acestuia este încetată.

Procedura de desemnare a obiectivelor infrastructurii critice

În urma procesului de identificare a potențialelor obiective, **operatorii înaintează Centrului Antiterorist un demers** pentru desemnarea acestora în calitate de obiective ale infrastructurii critice. Procedura de identificare a potențialelor obiective şi de înaintare a demersurilor Centrului poartă un caracter obligatoriu pentru toți operatorii.

Centrul analizează demersurile operatorului şi se expune cu privire la oportunitatea şi legalitatea desemnării obiectivelor identificate în calitate de infrastructură critică şi includerea lor în Nomenclator.

Centrul va remite, în termen de 10 zile lucrătoare, **operatorului un răspuns despre acceptarea** de desemnare a obiectivului drept parte componentă a infrastructurii critice şi de includere a acestuia în Nomenclator **sau despre refuzul** motivat.

Operatorii informează conducerea obiectivului din gestiune despre desemnarea acestuia în calitate de obiectiv al infrastructurii critice, în termen de 10 zile de la adoptarea deciziei de includere în Nomenclator.

O INFRASTRUCTURĂ POATE FI CONSIDERATĂ CRITICĂ DATORITĂ:

- rolului important pe care îl îndeplineşte în stabilitatea, fiabilitatea, siguranţa, funcţionalitatea şi, în special, securitatea sistemelor;
- vulnerabilităţilor sporite la ameninţările directe, precum şi la cele care vizează sistemele/ procesele din care fac parte;
- sensibilităţilor deosebite la variaţia condiţiilor şi, îndeosebi, la schimbări bruşte ale situaţiei.

Evaluarea infrastructurii critice se poate realiza după următoarele criterii

funcţional, sau criteriul de rol – ce anume „face" infrastructura în cauză;

de securitate – care este rolul infrastructurii în siguranţa şi securitatea sistemului (*evaluat prin prisma efectelor ce pot fi generate prin lezarea condiţiilor de bază*).

Etapele de evaluare a infrastructurii critice

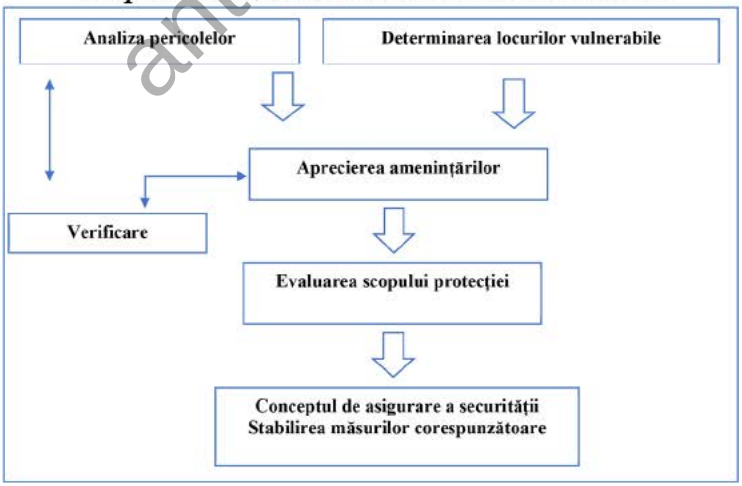

Anual, operatorii obiectivelor efectuează evaluarea riscurilor, ameninţărilor şi necesităţii de a îmbunătăţi protecţia antiteroristă a obiectivelor infrastructurii critice din gestiune.

Realizarea unei protecții eficiente a infrastructurii critice necesită o cunoaștere profundă a procesului de management a Riscurilor, Amenințărilor și Vulnerabilităților.

Întru asigurarea protecției antiteroriste a infrastructurii critice sunt esențiale identificarea, evaluarea și analiza multicriterială și intersectorială a riscurilor, amenințărilor și vulnerabilităților specifice acestora.

A. Riscul

Riscul constituie o problemă (situație, eveniment etc.) care nu a apărut încă, dar care poate apărea în viitor.

Cunoașterea riscurilor presupune reprezentarea corectă a pericolelor, precum și culegerea, prelucrarea și validarea datelor referitoare la zonele potențiale de manifestare, crearea de structuri informaționale care permit gestionarea și diseminarea oportună a informațiilor relevante. În aprecierea riscului este important stabilirea:

- conținutului acestuia;
- domeniului;
-sectorului în care acesta se poate manifesta.

O clasificare a riscurilor în domeniul infrastructurii critice se poate realiza în funcție de:

- structura, extinderea, omniprezența și finalitatea (urmări reversibile, urmări de lungă durată etc.) unor defecțiuni/avarii, gradele asociate de probabilitate a producerii acestora, precum și potențialul de acțiune umană (aversiune/mobilizare);
- factorul declanșator (eveniment greu previzibil cu impact major, eveniment minor cu urmări, având grade diferite de periculozitate) și vulnerabilitățile unui sistem/unor sisteme;
- natura, gradul de incertitudine implicat.

B. Amenințarea

Amenințarea este definită ca o entitate internă sau externă, care are capacitatea de a exploata vulnerabilitatea unei infrastructuri critice și intenția răuvoitoare de a slăbi securitatea acesteia. Ca indicator de apreciere al unui pericol sau prejudiciu în adresa infrastructurii critice, amenințările se identifică în funcție de:

- natura lor (politică, economică, militară, socială, de mediu);
- formă (atitudini, manifestări, fapte, evenimente, fenomene, acțiuni umane);
- stadiu (latente, posibile, iminente);
- tipul acțiunilor preconizate (fățișe, mascate, mixte, violente, non-violente).

C. Vulnerabilități

Vulnerabilitățile sunt procesele sau fenomenele care limitează capacitatea de reacție la riscurile existente sau posibile, care favorizează apariția și dezvoltarea acestora, cu efecte directe asupra funcționalității și utilității. Neidentificarea ori gestionarea necorespunzătoare a disfuncțiilor poate degenera, prin perpetuare, în riscuri și factori de risc, amenințări, stări de pericol sau agresiuni la adresa obiectivelor, valorilor, intereselor și necesităților de securitate națională.

Abordarea procesuală a asigurării protecției infrastructurii critice reprezintă un proces a cărui etape tipice sunt:

- selectarea elementelor ce fac parte din infrastructura critică;
- identificarea tipurilor de pericole și amenințări la care poate fi supus fiecare element al infrastructurii critice;
- evaluarea impactului pericolelor și amenințărilor;
- analiza riscurilor (pornind de la aprecierea cantitativă a vulnerabilității elementelor infrastructurii critice pentru fiecare pericol și amenințare în parte sau combinație a acestora);
- alegerea și implementarea programului de protecție pentru fiecare binom „element de infrastructură critică - tip de amenințare";
- evaluarea rezultatelor pentru realizarea feedback-ului.

Etapele principale ale procesului de asigurare a protecției infrastructurii critice

În acord cu această viziune, se apreciază asigurarea protecției infrastructurii critice ca fiind „procesul de pregătire și protejare a infrastructurii critice împotriva pericolelor și amenințărilor specifice, în scopul limitării efectelor distructive și creării condițiilor adecvate pentru reabilitarea elementelor sectoarelor afectate”.

Din acest punct de vedere, asigurarea protecției infrastructurii critice devine un fenomen procesual, având formă ciclică de manifestare.

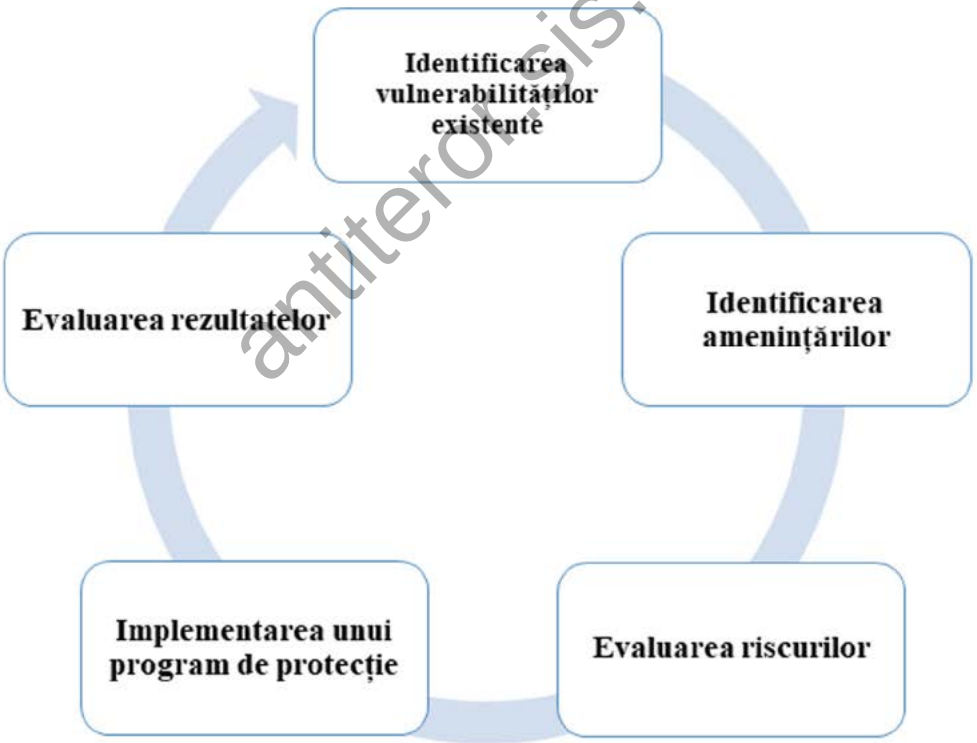

Sistemul infrastructurii critice din Republica Moldova

https://antiteror.sis.md

Sistemul infrastructurii critice, în contextul caracteristicilor de securitate, reformelor continue a administrației publice centrale, situației operative, creează premise reale de manifestare a unor vulnerabilități și factori de risc, în consecință implicând pierderi financiare, dezechilibru social, dar și incapacitatea de apărare. Astfel, starea precară a unor obiective a infrastructurii critice, lipsa fenomenului competitiv în domeniu, insuficiența unor standarde de calitate și siguranță, formează climatul favorabil dezvoltării vulnerabilităților.

În mod similar, totalitatea sectoarelor infrastructurii critice, se confruntă cu o gamă largă de vulnerabilități, ignorarea cărora creează premise dezvoltării unor pericole și amenințări, menite să influențeze ciclul normal de activitate al întregului sistem al infrastructurii critice.

Insuficiența unui nivel înalt de securitate, lipsa tehnicii performante, ignorarea fenomenului terorist favorizează apariția vulnerabilităților și a factorilor de risc, în consecință survenind un dezechilibru în plan național.

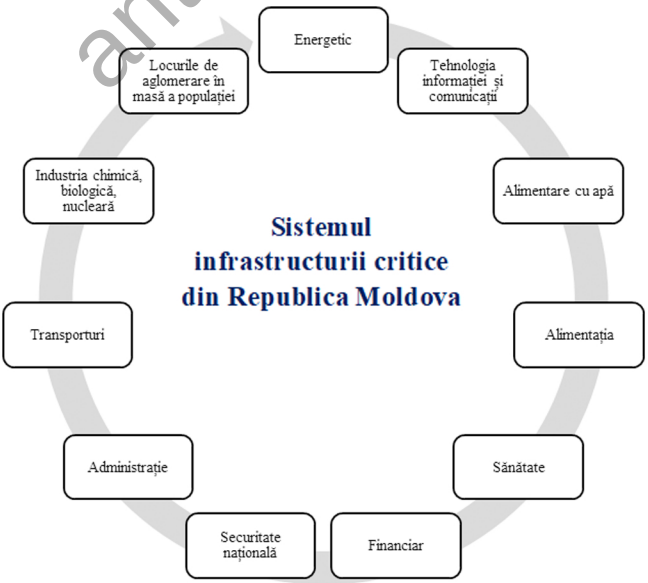

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova desfășoară nemijlocit activitatea de prevenire și combatere a terorismului. În cadrul acestuia, ca autoritate națională în domeniu, funcționează Centrul Antiterorist.

CENTRULUI ANTITERORIST îi revin următoarele atribuții pe segmentul protecției antiteroriste a infrastructurii critice:

1) elaborează programe naționale privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice și coordonează procesul de implementare a acestora;

2) elaborează și propune spre aprobare proiectul Planului de implementare a programelor naționale privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice;

3) întreprinde măsuri de prevenire și combatere a amenințărilor de natură extremist-teroristă la adresa infrastructurii critice;

4) actualizează și gestionează Nomenclatorul național al infrastructurii critice;

5) implementează, actualizează și coordonează realizarea Planului de implementare a programelor naționale privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice;

6) deține și gestionează baza de date a infrastructurii critice;

7) remite din oficiu operatorilor extrase din Nomenclator, cu indicarea categoriei de vulnerabilitate a obiectivelor din gestiune;

8) asigură suportul necesar la completarea pașaportului antiterorist și la luarea deciziilor pentru soluționarea problemelor apărute în procesul de identificare, desemnare și protecție antiteroristă a infrastructurii critice;

9) elaborează și propune spre avizare proiecte de acte normative pentru modificarea și completarea cadrului normativ național în domeniul protecției antiteroriste a infrastructurii critice;

10) elaborează ghiduri/manuale de proceduri și bune practici în domeniu;

11) organizează instruiri specializate pentru operatori în domeniul asigurării protecției antiteroriste a infrastructurii critice;

12) verifică modul de îndeplinire de către operatori a obligațiilor stabilite în Regulamentul privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 701 din 11.07.2018;

13) realizează evaluarea și identificarea vulnerabilităților, riscurilor și amenințărilor privind infrastructura critică;

14) verifică starea de protecție antiteroristă a obiectivelor infrastructurii critice și înaintează propuneri privind sporirea nivelului securității acestora;

15) planifică și desfășoară teste antiteroriste la obiectivele infrastructurii critice;

16) organizează măsuri practice de verificare a nivelului de asigurare a protecției fizice a infrastructurii critice (exerciții, antrenamente etc.);

17) emite, în limitele competențelor legale, prescripții obligatorii pentru operatori cu privire la măsurile necesare a fi întreprinse în vederea asigurării securității antiteroriste la obiectivele aflate în gestiune;

18) îndeplinește alte atribuții în domeniu în conformitate cu legislația în vigoare și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

OPERATORII îndeplinesc următoarele atribuții:

1) întreprind măsurile necesare în scopul executării prevederilor Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 701 din 11.07.2018;

2) asigură procesul de realizare eficientă a ansamblului de măsuri de protecție antiteroristă a obiectivelor infrastructurii critice din gestiunea lor;

3) desemnează persoana responsabilă pentru asigurarea protecției antiteroriste la fiecare obiectiv;

4) asigură dotarea obiectivelor infrastructurii critice din gestiunea sa cu pașaport antiterorist și plan de pază;

5) raportează anual și la orice solicitare a Centrului despre măsurile de asigurare a protecției antiteroriste întreprinse (organizatorice, de procedură, practice, inginerești, de instruire etc.) la obiectivele infrastructurii critice din gestiune;

6) planifică în bugetul propriu resurse pentru organizarea și desfășurarea activităților specifice în domeniul protecției antiteroriste a infrastructurii critice;

7) participă, la solicitarea Centrului sau din propria inițiativă, la activități de instruire, planificare, consultative privind protecția obiectivelor infrastructurii critice din gestiunea sa, desfășurate la nivel național și internațional.

Actualizarea Pașaportului Antiterorist și Planului de pază

https://antiteror.sis.md

Actualizarea pașaportului antiterorist se face odată la 3 ani sau în cazul în care:

1) se schimbă destinația de bază a obiectivului infrastructurii critice;
2) se schimbă adresa juridică a obiectivului infrastructurii critice;
3) se modifică construcția obiectivului infrastructurii critice.

Planul de pază este evaluat, testat, revizuit și actualizat periodic de către administrația obiectivului, la un interval de cel mult 2 ani.

Procedura de actualizare:

Presupune întocmirea listei modificărilor efectuate în Pașaportul Antiterorist / Planul de pază al obiectivului. Aceasta se întocmește în 2 exemplare:

Ex. nr. 1 se remite în adresa SIS;

Ex. nr 2 se anexează la pașaportul antiterorist, ex. nr.2.

Modalitatea completării modificărilor:

În tabel se introduce:

Nr. d/o – numărul de ordine a modificării

Compartimentul – se indică punctul în care a survenit schimbarea;

Modificările – se indică modificarea;

Introdus data/semnătura – se indică data când a fost introdusă modificarea și se semnează persoana care a introdus-o.

Concluzii

Evoluțiile economico-sociale în plan național, potențialul riscurilor și amenințărilor, precum și consecințele survenite, creează premise de identificare și implementare a unor măsuri menite să asigure protecția antiteroristă a infrastructurii critice. Una din sarcinile primordiale ar fi ajustarea cadrului normativ, reieșind din riscurile și amenințările reale la adresa infrastructurii critice. În procesul elaborării și implementării măsurilor de ordin legislativ, cât și aplicativ este binevenită implicarea operatorilor in frastructurii critice. Urmare a acestei colaborări, pe marginea subiectelor legislative, s-ar forma o deprindere de colaborare interinstituțională și cu operatorii obiectivelor pe palierul protecției antiteroriste a infrastructurii critice. Un alt aspect important este constituirea mecanismelor eficiente de comunicare și consultare cu societatea civilă. Cunoașterea fenomenului terorist, indicilor de pregătire a unui act terorist/diversionist ar putea omite unele vulnerabilități și ar crea premise de formare a unui climat sigur în societate.

LISTA
sectoarelor, subsectoarelor infrastructurii critice și autorităților publice responsabile

Nr. crt.	Sectorul	Subsectorul	Autorități publice responsabile
1	2	3	4
1.	Energetic	a) Activitățile de depozitare a petrolului și gazelor, inclusiv a conductelor; b) Transportul de energie electrică, gaze și petrol; c) Activitățile de distribuție a electricității, a energiei termice, gazului, petrolului	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Persoane juridice, indiferent de forma de proprietate responsabile;
2.	Tehnologia informației și comunicații	a) Infrastructura rețelelor și serviciilor de comunicații electronice; b) Sisteme de prelucrare, procesare și stocare a datelor, inclusiv a serviciilor publice electronice; c) Infrastructura de securitate informatică; d) Serviciul poștal universal	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică; Persoane juridice, indiferent de forma de proprietate responsabile
3.	Alimentare cu apă	a) Furnizare de apă potabilă; b) Controlul calității apei; c) Îndiguirea și controlul calității apei	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; Autoritățile administrației publice locale
4.	Alimentația	Asigurarea securității și siguranței alimentelor	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor
5.	Sănătate	a) Asistența medicală; b) Medicamente, vaccinuri, produse farmaceutice; c) Biolaboratoare și bioagenți; d) Sânge și preparate sanguine	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; Persoane juridice, indiferent de forma de proprietate responsabile; Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale
6.	Financiar	a) Servicii de plăți/structuri aferente; b) Sisteme financiare guvernamentale	Ministerul Finanțelor; Persoane juridice, indiferent de forma de proprietate responsabile

7.	Securitate națională	a) Apărarea țării, ordinea publică și siguranță națională; b) Managementul integrat al frontierelor	Ministerul Apărării; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul de Informații și Securitate; Ministerul Justiției; Serviciul de Protecție și Pază de Stat; Serviciul Vamal
8.	Administrație	a) Serviciile și administrația; b) Administrarea misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova în statele străine	Autoritățile administrației publice centrale și locale; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
9.	Transporturi	a) Transportul auto; b) Transportul feroviar; c) Transportul aerian; d) Transportul naval	Ministerul Economiei și Infrastructurii; Persoane juridice, indiferent de forma de proprietate responsabile
10.	Industria chimică, biologică, nucleară	Producția, procesarea, depozitarea și utilizarea substanțelor explozibile, chimice, biologice și materialelor nucleare și radioactive	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului; Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale; Ministerul Economiei și Infrastructurii; Persoane juridice, indiferent de forma de proprietate responsabile
11.	Locurile de aglomerare în masă a populației	Locul de mare aglomerare a populației, unde, în anumite circumstanței, pot să se afle, concomitent, de la 50 persoane și mai mult	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării; Autoritățile administrației publice centrale și locale; Persoane juridice, indiferent de forma de proprietate responsabile

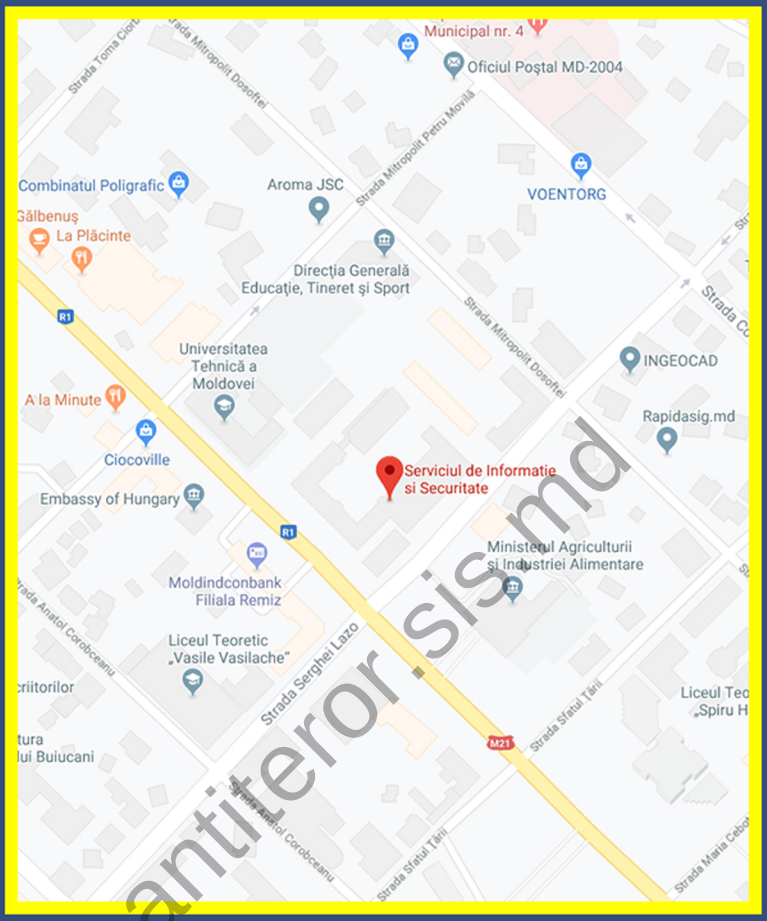

Centrul Antiterorist al SIS al RM
MD-2004, Chişinău, Republica Moldova
bd. Ştefan cel Mare şi Sfînt 166
https://antiteror.sis.md
antiteror@sis.md

Ghidul a fost realizat de Centrul Antiterorist al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și conține o serie de recomandări practice privind căile și modalitățile de contracarare a eventualelor amenințări teroriste, precum și niște reguli de comportament ale căror respectare va contribui la asigurarea siguranței cetățenilor atât pe teritoriul țării, cât și în afara hotarelor ei.